

Val- och demokratinämnden

Svar på brev angående bristande valrutiner

Förslag till beslut

Val- och demokratinämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Mikael Carlsson och Christina Ståldal (NL) har i ett brev till kommunstyrelsen ställt frågor kopplat till bristande valrutiner som man noterat. Eftersom ansvaret för genomförandet av valet i kommunen ligger på kommunens valnämnd, så hanteras detta brev i val- och demokratinämnden. I brevet finns tio frågor som man önskar konkreta svar på.

Svar på inkomna frågor

I brevet finns tio frågor som man önskar konkreta svar på. Brevet finns med som kopia och frågorna återges i denna skrivelse något sammanfattade.

Var organisationen i förtidsröstningslokalerna underdimensionerad när röstningen startade?

Det var vissa problem med starten i förtidsröstningslokalerna onsdagen den 31/8. Dessa rättades till under samma dag. Att antalet som förtidsröstar har ökat år från år är väl känt. Prognosen är att 30 % fler förtidsröstare skulle innebära att fler än hälften av väljarna förtidsröstar. För att möta detta behov har bemanningen i förtidsröstningslokalerna utökats.

Utbildningen av valförrättare.

Alla får en utbildning på två till tre timmar. Utbildningen har varit indelad i tre grupper. En för de som arbetar med förtidsröstningen, en för ordförande och vice ordförande som arbetar på valdagen 11/9 samt en för övriga röstmottagare som arbetar på valdagen. I samtliga utbildningar har vikten av ordning och reda påpekats. Totalt har cirka 500 personer utbildats vid 12 tillfällen.

Om vilken att ha uppsikt på valsedelställen

Nämnden har varit medveten om de utmaningar som finns med att valsedelställen ska finnas bakom en skärm. På samtliga utbildningar har denna fråga särskilt tagits upp. Valkansliet har vid flera tillfällen varit på plats i förtidsröstningslokalerna.

Hur ofta ska valsedelställen kollas?

Det ska ske med hög frekvens, flera gånger i timmen. Frekvensen måste anpassas efter hur många röstande det är. Kommer det många samtidigt måste frekvensen vara högre. Man får be röstande om att vänta på att ställen kollas, vilket kan leda till köer.

Stämmer svaret från röstmottagarna i Boo att valsedelställen ska kollas på morgonen.

Ja, men som sades i förra frågan måste ställen kollas flera gånger per timme. Det gäller både under förtidsröstningen och under röstningen på valdagen.

Hur ofta besöker valkansliet förtidsröstningslokalerna?

Det har skett ofta, dagligen eller varannan dag. I vallokaler där det varit problem har besöken skett särskilt och oftare. Valkansliet har varit på plats under längre tid för att observera hur arbetet går till. Under valdagen kommer valnämndens ledamöter att besöka vallokalerna vid flera tillfällen.

Är bemanningen tillräcklig?

Grundbemanningen i förtidsröstningslokalerna har varit tre till fem personer. I förtidsröstningslokaler där många röstar är bemanningen större. Med tanke på att många förtidsröstar och behovet att kolla på valsedelställen har bemanningen utökats med ytterligare en person i samtliga förtidsröstningslokaler. På valdagen har varje distrikt sex personer. Det finns ett rullande schema så att fyra alltid är i tjänsten och två är på rast. Större distrikt har förstärkts med en sjunde person. Under utbildningen har vikten påtalats att i lokaler där det finns flera valdistrikt ska man hjälpa varandra mellan distrikten.

Hur kan valhemligheten bevaras om det saknas valsedlar saknas och man som väljare påtalar att det saknas?

Det kan vara ett problem om man påtalar att det saknas valsedlar för ett visst parti, men man kan säga att man ser att det saknas valsedlar utan att nämna ett visst parti vid namn.

Hur ser ni på riskerna av valet kan komma att ogiltigförklaras på grund av brister i valrutiner.

I förtidsröstningslokal och i valdistrikten förs protokoll över händelser eller avvikelser under röstningen. I alla utbildningar har vikten av att notera avvikelser, stora som små, i protokollet framhållits särskilt. Om det inkommer klagomål om att valet inte gått rätt till prövas det av valprovsnämnden. Protokollen är då en viktig del i att kunna hantera klagomålen.

Varför förbättrades inte rutiner med tanke på erfarenheter från valet 2018 och 2019?

Efter alla val görs en utvärdering av valet som dokumenteras och beslutas i val- och demokratinämnden. Utvärderingen ligger till grund för genomförande av nästkommande val. Några av erfarenheter från förra valet var att vissa valdistrikt var för stora. Därför har

fem nya valdistrikt inrättats. Tidigare fick alla samma utbildning, inför det här valet har utbildningarna målgruppsanpassats. En annan erfarenhet från förra valet var att det lätt kan bli trångt i biblioteken. Det var det inte minst i Forum Nacka. Därför har valnämnden hyrt en egen lokal i Forum till förtidsröstningen. Även i Fisksätra har en särskild lokal hyrts in. Till kommande val behöver kommunen om möjligt hitta särskilda lokaler till samtliga förtidsröstningslokaler. Det fanns några klagomål på valet 2018, och därför har rutinen för att föra in avvikelser i protokollet förstärkts.

Ekonomiska konsekvenser

Den utökade bemanningen i förtidsröstningslokalerna ger en merkostnad för nämnden som tas inom beslutad budget.

Konsekvenser för barn

Inga direkta konsekvenser för barn.

Bilagor

Brev till kommunstyrelsen från Mikael Carlsson och Christina Ståldal (NL), daterad den 1 september 2022

Mats Bohman
Ansvarig direktör

Anders Fredriksson
Enhetschef